

Wieringer Eiland Museum
Jan Lont

Klepel, november 2023

Vrijwilligersuitje naar Texel

Met ruim 40 mensen in een bus van Peer Baltus vond op 31 oktober jl. een oeroude verbinding plaats tussen Wieringen (het dorp Stroe) en de dorpen De Waal en Oudeschild op Texel. Preciezer gezegd: tussen het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont, het Texels Erfgoedmuseum Waelstee en museum Kaap Skil. Onze voorzitter (en organisator van de dag) André Lont besteedde een deel van de tijd tussen Stroe en de boot aan een reeks laatste nieuwtjes, waaronder de museumstatus en de energietransitie van onze gebouwen.

Erelid Jeanne de Weert

We werden gastvrij ontvangen door vrijwilligers van Museum Waelstee met koffie, thee en koek. Een mooi, ruim bemeten museum, deels in een oude boerderij gevestigd. Het heeft zo'n 700 bezoekers méér gehad dan in vorige jaren. Het museum huisvest zeer veel objecten uit de geschiedenis van Texel, van de 19e eeuw tot heden.

We werden welkom geheten door de voorzitter, de heer Jan Beijert, waarna een rondleiding volgde. Interessant was, waarin Texel verschilde van Wieringen: de watersnoodramp van 1953, de vlasteelt, de Zouaven die in Italië gevochten hebben en de schaapskooien, maar ook zaken die duidelijk overeen kwamen op beide eilanden, vooral bepaalde agrarische gebruiken in vroeger tijd.

Texels erfgoedmuseum
Waelstee

Texel in de wereldzeeën

Aansluitend gebruikten we een uitstekende en gevarieerde lunch in het nabijgelegen Hotel De Waal. Bijzonder aardig was de attentie voor het Bestuur! Iets later dan gepland vertrokken we met de bus naar Oudeschild, ongeveer 5 kilometer verderop.

Daar werden we in het kader van **“Kijkje achter de Schermen”** verwacht in Museum Kaap Skil. Dit museum is de laatste jaren meer en meer in de belangstelling komen te staan, niet alleen door de toegenomen toeristenstroom die het eiland bezoekt, maar zeker ook door de vondsten die in het zogenaamde Palmhoutwrak zijn gedaan. Bovendien heeft het landelijke bekendheid gekregen door een boeiende televisiedocumentaire waarin een bepaalde rivaliteit tussen de duikers en de museale wereld duidelijk naar voren kwam.

2

Overeenkomst tussen Kaap Skil en Jan Lont is er bovendien door de wollen plafondkleden, het ene, voorstellende de contouren van het Eiland Texel, ontworpen door Erna van Sambeek, het andere (bij ons) ontworpen door een groep vrijwilligers: zonlicht, wolken en Wad voorstellend.

Maquette van de Reede van Texel

Wij werden ontvangen door mevrouw Jente Kruijsen, medewerkster van Kaap Skil (en door enkele vrijwilligers) die ons meenam naar de grote zaal in de kelder, waarin de fameuze maquette van de 17-eeuwse Reede van Texel met zijn honderden schepen en lichterscheepjes te zien was.

Daarnaast was in een verduisterd nevenvertrek een deel van de schat van het Palmhoutwrak te zien, waaronder 'de jurk'. We werden daartoe deels in kleine groepjes opgedeeld;. Kaap Skil dankt zijn bestaan en groei vooral aan het strandjuten, de visserij en aan het lucratieve duiken in de Waddenzee. Daarnaast is een bescheiden buitenmuseum gewijd aan de korenmolen en aan het interieur van oude Texelse huisjes, winkeltjes, een timmermanswerkplaats en zo meer.

We besloten ons boeiende bezoek met een vrije wandeling door het museum, enkele inkopen en koffie-met, ons aangeboden door het museum. Ternauwernood op tijd voor de boot, reden we terug naar Wieringen, waar we rond 16.30 arriveerden. We vonden het (zoals 't hoort) allemaal 'n mooie dag!

22 november, waskaarsen maken

Links een vitrine in Kaap Skil, waarin de resten liggen van een bundel waskaarsen, opgedoken uit het zgn. flessenwrak, een schip, vergaan in 1735.

Onder leiding van imker Marga Lont kunt u ook zelf kaarsen leren maken, om 12.00 uur op woensdag 22 november in het bezoekerscentrum. Ontvangst met koffie en honingkoek en informatie met lichtbeelden, hoe de was ontstaat. Als je lid bent of wordt van het museum, kun je voor €10,-- meedoen. De was wordt apart afgerekend: €2,50 per 100 gram. Opgave bij iris Hos, keesirishos@gmail.com.

En.. we hebben ‘m!

4

We hebben ‘m! Op 11 oktober is ons de museumstatus toegekend door de Museumvereniging. Het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont is nu als lid geregistreerd. Het proces daartoe heeft lange tijd in beslag genomen. Alles, maar dan ook letterlijk álles moest in de afgelopen jaren getoetst en beproefd worden. En... het is gelukt! We zijn er behoorlijk trots op! Voortaan staat het bovenstaande logo op al ons uitgaande papier en op de website. We zijn nu nog bezig met het aanvragen van de Museumkaart, waarvoor de vorige stappen nodig waren: zonder registratie immers geen Museumkaart! Als u nog geen museumkaart heeft, dan kunt die kopen vanaf januari, uiteraard liefst bij ons... We zijn gefeliciteerd door collega-musea en ook door de Gemeente Hollands Kroon op wier grondgebied wij nu het enig-geregistreerde museum zijn, en die voor ons door bakkerij Dunselman taartjes liet bakken (Hoera, museumstatus, gefeliciteerd!). We deelden ze met het Cultuur Platform Hollands Kroon, dat ons in juni een fraaie geldprijs van 5000 euro deed toekomen, en nog eens 500 euro voor een kunstwerk naar keuze. Zie daarvoor de vorige Klepel. Op 10 november zijn de mensen van de CPHK ontvangen en rondgeleid door ons museum.

Je kenne beter boer dan visserman weze

(27 september, bezoek uit het Edams Museum)

Een mooie uitspraak van Annie Lont, een van de vele vrijwilligers bij het Wieringer eilandmuseum Jan Lont, gelegen net achter de dijk van de Waddenzee, bij Hippolytushoef. In het kader van het 'kijkje achter de schermen' bij collega-musea, togen wij met z'n achten naar de kop van Noord-Holland.

Het Wieringer eilandmuseum is ontstaan doordat boer Jan Lont, na het overlijden van zijn broer Jaap, de beesten verkocht en wat oude spullen van zijn ouders en voorouders in de boerderij tentoonstelde. Vanaf 1985 is het een museum en dat is in de loop der jaren flink uitgebreid en geprofessionaliseerd. Na een hartelijke ontvangst met koffie en lekkers en een introductie door voorzitter Andre Lont, raken we al snel in geanimeerde gesprekken en aansluitend krijgen we een rondleiding door het rijtuigenhuis, de oude volledig ingerichte boerderij met stallen en kaaskamer ("een verse schapenkeutel uitwringen boven de karnton geeft smaak en kleur"), langs de moestuin en naar de

Donkerte van de Wadden-plek. Hier kun je ook 's nachts, dus in het donker, naar de sterren kijken. Een afbeelding op de grond geeft uitleg. Daarna worden we getrakteerd op een lekkere lunch en bezoeken we de zolder met kunstuitlen en het depot. Dozen en rekken met Wieringer (gebreid) ondergoed, jassen, schoenen, broeken en peterolie stelletjes.

Behalve als museum, zijn ruimtes ook te gebruiken voor vergaderingen en als trouwlocatie. Er is een kunstuitlen, een taandag en er worden fairs georganiseerd.

Kortom: een mooi, verzorgd, levendig, leuk, informatief museum met hartelijke vrijwilligers. Aanrader om tijdens een fietstocht of autorit even te stoppen voor een bezoek en een kopje koffie.

<https://www.museumjanlont.nl>

Maar waarom kon je nou beter boer dan visserman weze, volgens Annie Lont? Nou, een zeiltje wordt een dweiltje maar een kalfje wordt een koe!

Wendy Breed

Edams museum

8 oktober: Oogstfair 2023

Het weer was heel aardig op deze tweede Wieringer Oogstfair. De mobiele Fruitpers Friesland-Zuid was er al vroeg. Bert Mulders visbakwagen werd in gereedheid gebracht. Diverse andere medewerkers druppelden binnen met hun attracties. De kassatent werd geïnstalleerd. In de keuken stond men klaar met lekkers. .

Om 10 uur begon het fruit persen. Er was lang niet zoveel om te persen als vorig jaar, een tikje teleurstellend. Waarschijnlijk was dit te wijten aan het koude en natte voorjaar, maar er was toch genoeg sap om te verpakken in dozen van verschillend formaat

6

7

Daarnaast waren er heel wat andere dingen te doen en te zien over het hele terrein, in de rijtuigenloods en in het bezoekerscentrum: bij voorbeeld honing en waskaarsen (Marga Lont), ouderwets ondergoed (Bea Horstman), diverse soorten handwerk deels uit de kringloopwinkel De Wieringer Schatkamer (Erzsébet Thomasse), kaarten van Janneke de Jong en kruiden van Hennie Helsloot. Voorts waren er sieraden, kettinkjes, bloemen en keramiek, en er waren weer diverse soorten thee (Anne-Nita Wagemaker). Het was uitermate sfeervol en gezellig.

Van onze verslaggever (A.I.), die er verstand van heeft (ChatGPT)

Het Museum Jan Lont is een boeiende culturele instelling gevestigd in het pittoreske stadje Lontdorp, gelegen in het hart van Nederland. Dit charmante museum is vernoemd naar Jan Lont, een lokale kunstenaar en filantroop die zijn leven wijdde aan het verzamelen en promoten van kunst en erfgoed uit de regio. Het museum is een eerbetoon aan zijn toewijding aan de kunst en zijn liefde voor de lokale geschiedenis. Het Museum Jan Lont heeft een rijke en gevarieerde collectie die de geschiedenis, kunst en cultuur van Lontdorp en de omliggende regio belicht. Bezoekers worden verwelkomd in een prachtig gerestaureerd historisch gebouw, dat op zichzelf al een bezoek waard is. Binnenin vinden ze een schat aan exposities en tentoonstellingen die de geschiedenis en evolutie van Lontdorp in beeld brengen.

Een van de opvallende kenmerken van het museum is de permanente tentoonstelling gewijd aan Jan Lont zelf. Hier kunnen bezoekers zijn leven en werk verkennen, van zijn vroege artistieke ontdekkingen tot zijn latere inspanningen om de kunstgemeenschap in de regio te ondersteunen. Schilderijen, tekeningen, en persoonlijke bezittingen van de kunstenaar worden tentoongesteld, waardoor bezoekers een diepgaand inzicht krijgen in zijn artistieke reis.

Naast de tentoonstelling over Jan Lont herbergt het museum een diverse verzameling kunstwerken en artefacten die de geschiedenis van Lontdorp weerspiegelen. Van oude foto's en kaarten tot ambachtelijke objecten en historische kledingstukken, het museum biedt een uitgebreid beeld van de rijke erfgoed van de stad en haar omgeving.

Het Museum Jan Lont organiseert regelmatig tijdelijke tentoonstellingen en culturele evenementen die bezoekers de kans geven om te genieten van hedendaagse kunstenaars en culturele uitingen. Deze evenementen voegen een dynamisch element toe aan de museumervaring en zorgen ervoor dat er altijd iets nieuws te ontdekken valt. Bovendien biedt het museum educatieve programma's en rondleidingen voor scholen en groepen, waardoor het een belangrijke bron van educatie en inspiratie is voor de lokale gemeenschap en bezoekers van alle leeftijden.

Het Museum Jan Lont is niet alleen een bewaarplaats van geschiedenis en kunst, maar ook een eerbetoon aan de geest van een gepassioneerde kunstenaar en zijn blijvende invloed op de cultuur van Lontdorp en de bredere regio. Het is een plek waar bezoekers worden uitgenodigd om zich te verdiepen in de rijke geschiedenis en kunst van de omgeving en om de passie voor creativiteit te delen die Jan Lont zo kenmerkte. Als u Lontdorp bezoekt, is het Museum Jan Lont zeker een must-see bestemming om te genieten van de rijke culturele schatten die deze regio te bieden heeft.

(met dank aan PvWK)

De boer, de beeldhouwer en het jongetje

Naar aanleiding van het overlijden van Cees Lont Vet, hield Gijs Mulder (de jongste zoon van beeldhouwer Theo Mulder (Mul, ooit wonend op de Normerweg) een redevoering in de Michaëlskerk. Het was een goed idee om er een hommage aan zijn vader van te maken onder de titel *de boer, de beeldhouwer en het jongetje*, achtereenvolgens dus Cees, Mul en Gijs. Iris Hos heeft het bij ons museum voorbereid.

9

Op 1 oktober hield Gijs zijn lezing; er waren een vijftiental familieleden van hem in het bezoekerscentrum. De rest van de ruimte was vol bezoekers. De lezing met een grote hoeveelheid lichtbeelden was boeiend, en vulde gemakkelijk ruim anderhalf uur. Gijs vertelde hoe en waarom hij op Wieringen terechtkwam, in dat huisje aan de Normerweg; hoe de band en vooral ook het contrast was met Lont, het boerenleven versus de wereld die zijn vader vertegenwoordigde. Niet alleen die van een kunstenaar, maar ook een vogelaar en een natuurbeschermer.

Schijnbaar onverenigbare levens: Cees die dacht dat een beeldhouwer een net pak en hoge hoed droeg, maar later zijn eigen boerderij is gaan versieren. Cees (en zijn vader) die eerst hoonden over Muls liefde voor de vogels, maar daar later oog voor kreeg. En kinderen Mulder die als stadse kinderen terechtkwamen in een boerenwereld die (tweede helft jaren '60) in veel opzichten nog 19e-eeuws was. Maar daarna razendsnel veranderde, zoals te zien was op de foto's die Theo maakte van Wieringers, Wieringse huizen en boerderijen, van de Wierdijk en natuurlijk van de ganzen.

11 september: Vrijwilligersmiddag

Op de vrijwilligersmiddag van 11 september heeft dr. George Postma, emeritus- hoogleraar in de geologie en sedimentologie aan de Universiteit van Utrecht, een lezing gehouden onder de titel: “De ijstijden en hun invloed op de vorm van Nederland en het ontstaan van de eilanden Wieringen, Urk en Schokland”. Hoewel het beslist interessant was, leverden bepaalde gezichtspunten onder aanwezigen ook wat discussie op. Aansluitend zijn veiligheidsinstructies besproken en werd het uitje voorbereid.

Overlijden Nel Fijnheer-Rotgans

Op 20 september 2023 is Nel Fijnheer-Rotgans na een kort ziekbed overleden, 93 jaar oud. Nel werd als Neeltje geboren in Julianadorp op 3 september 1930. Op de rouwcirculaire stond: “...sociaal en bewogen, met sterke wil, haar tijd vooruit”.

Haar inzet was tomeloos, ze was een van de oprichters van het museum en heeft heel veel voor de ontwikkeling van ons museum betekend. Ze is betrokken geweest bij het streven van museum Jan Lont om de neerslag van het boerenleven van weleer te behouden voor Wieringen.

Nel nam samen met haar man de zomertentoonstellingen voor haar rekening en Nel was een algemene vraagbaak voor iedereen. Bij verschillende tentoonstellingen heeft Nel een boekje geschreven. Ze was dan ook Erelid van het Eilandmuseum. Zij was bovendien Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, evenals haar man Jaap (overleden in 2017); ook hij is een actief en gerespecteerd lid van de Wieringer gemeenschap geweest.

Nel was vrijwilligster bij diverse archieven, bij de Historische Vereniging Wieringen en was in die hoedanigheid schrijfster van diverse boeken en artikelen (o.a. Winkeltjes op Wieringen, Boerderijen, diverse stambomen). Vrijwilligers zijn het kapitaal en de parels van ons Wieringer Eilandmuseum. In Nel verliest het museum een prachtige parel.

De crematie was op 26 September in Heerhugowaard.

23 September: Nationale Klederdrachtdag op Urk.

Eens in de twee jaar organiseert de gemeente Urk de nationale klederdracht dag. Uit het hele land komen klederdrachtgroepen, die om de beurt een presentatie geven. Zo ook Wieringen.

Het is voor ons, mensen van de klederdrachtgroep, altijd een heel mooie dag. Wij worden in de watten gelegd met koffie, koek, broodjes, munten voor frisdrank en een bon voor kibbeling. Deze keer hebben we een rondrit door het dorp gehad. Helaas heeft het de hele dag geregend, dat zorgt voor minder belangstellenden. Na afloop kreeg iedere deelnemer nog een tasje van Urk met souvenirs van Urk.

7 oktober: bezoek van de personeelsvereniging van de Texelse Brandweer

11

Thea Awater

Ons bestuurslid Thea Awater is al langere tijd uit de running. Ze kampt met ernstige rugklachten waarvoor ze al meerdere keren in het ziekenhuis is opgenomen, ook de laatste tijd. Onlangs is ze geopereerd en het is gelukkig goed gegaan. De eerste berichten waren, dat ze minder pijn heeft. We wensen haar dan ook alle goeds toe en van harte beterschap!

Support voor een vernieuwde entree

De deelname aan de RaBo Club Support stemcampagne heeft €541,89 opgebracht. Het bestedingdoel was om een nieuwe entree bij de weg te realiseren.

Barograaf ten geschenke gekregen

De barograaf op de foto is geschonken door mevrouw Jannie Ketzer uit Stroe en is eigendom geweest van de vader van Gerie Kreijger die overzetter was op de WR212. Hij is gemaakt door J.M. Schmidt in Amsterdam en is een luchtdrukmeter die de gemeten gegevens bijhoudt met een hefboom en een schrijfrol. Als de rol helemaal rond is geweest kan men de luchtdrukverhoudingen aflezen.

Op de kast is een plaatje bevestigd met daarin gegraveerd: *Ter herinnering aan de prettige samenwerking met Dr. Lobry de Bruijn aangeboden aan de Directie van het C.I.M.O. door G.L. Tegelberg Voorzitter R.v.B. C.I.M.O. 1938 – 1944*

(Het C.I.M.O. is de 'Commissie voor Instrumenten en Methoden voor Observatie'; de barograaf werd gebruikt in de meteorologie).

12

Nacht van de Nacht

Jeroen van Gasteren heeft op ons erf deze foto gemaakt in de geweldige Nacht van de Nacht op 28 oktober. Veel fotografen waren actief in deze nacht, waarin ook 'onze' telescoop goed gebruikt werd. Ons aspirant-bestuurslid Harry Jasper gaf fotografische adviezen en regieaanwijzingen.

